

ВОГОНЬ ОРЛИНОЇ РАДИ

КРУГ СЕСТРИЧОК І БРАТЧИКІВ

Видає Орлиний Круг і Ланна „Н” Надри Виховниць

Ч. 28

З И М А

1965/66

ВОГОНЬ ОРЛИНОЇ РАДИ

КРУГ СЕСТРИЧОК І БРАТЧИКІВ

Видає Орлиний Круг і Ланка „Н” Кадри Виховниць

Ч. 28

З И М А

1965/66

З М І С Т

Слово від Редакції	1
Сірий Орел Ніна: Психічні й фізичні прикмети новацького віку	2
Сестричка Стаха: Плян праці на зимові місяці	4
- - - Децо про матеріяли	6
Гнізд. Дарія Зельська: Із звіту про працю 8 Гнізда УПН-ок "Крилаті" у Вінніпегу	9
Л.К.Т. : Новацьке Різдво	10
Оксана Гарнавська: Як підійти до новацтва з колядою ?.....	13
- - - Ялинка - вірш	15
Сестричка Е.Гойдиш: Новацька забава	16
Сірий Орел Надя: Прогулянки зимою	18
Артур Шіль-Ареангоф: Історія старої ялиці, переклад - Ніна Мудрик-Мриц	19
Сірий Орел Денис: Виховне значення новацького майстрування.....	21
Сірий Орел Надя: Новацькі вмілості	24
Сірий Орел Надя: Збірка гнізда	26
Сірий Орел Надя: Гри	30
Сестричка Рута Галібей: Плекання української мови в новацтві	31
Пл. сен. Л. Бачинський: Добре ведені рої новацтва дають добрих членів Пласту	34
Сестричка Рута Галібей: Листування	35

СІРИЙ ОРЕЛ НІНА

ПСИХІЧНІ І ФІЗИЧНІ ПРИКМЕТИ
НОВАЦЬКОГО ВІКУ

- "Що ми будемо сьогодні робити, сестричко ?"

- "Як будемо бавитися ?"

- "Коли підемо на прогулянку ?" - Питання, яким не має кінця.

Переді мною стоїть маленька дівчинка з руськими косами, з широко розкритими оченятами й рухливий хлопчик з неслухняною чуприною і замурзаним обличчям.

Ці діти, це наші новачата, які творять наймолодший уклад організації Української Молоді Пласт. Це шкільні діти у віці 7-11, які знають вже трохи письмо, просте рахування і вивчають українознавство. Ці діти є в стані розвитку фізичного, духового та інтелектуального - розвитку, який приносить з кожним днем нові зміни в дитині, нові можливості та зацікавлення.

Пригляньмося, отже, ближче, дорогі сестрички й братчики, тим нашим новачатам, запізнаймося краще з їхньою духовістю, відкріймо ці найцінніші дари, наділені людству самим Богом.

Коли людина приходить на світ, вже тоді закріплюємо в ній певні питоменності, позначки її власної особистості. Їх вона одідичує від своїх предків і користується ними у своєму дальшому розвитку, у здобуванні нових прикмет, у формуванні свого власного "я".

Світ, який її оточує, дитині є чужий. В неї не існують поняття про спільноту, життєві правила чи етичні засади. Повільно вона вивчає все це, пізнає різницю між собою і своїм оточенням, пізнає своїх родичів, родину і чужих. Кожна дитина прямує поступово вгору, а кожний ступінь на дорозі її духової зрілості обдаровує її цінними дарами.

Першими кроками дитини незаступливо піклується мати. Своєю любов'ю, відданістю та жертвенністю вона додає дитині сили, відваги і почуття "певності" у неспроможних ще просторах. Вона формує в дитини наставлення, дає їй відчути, що світ є гарний, люди добрі, а існування кожної людини - вартісне.

Десь коло 6-го року життя, дитина виходить вперше між чужих людей, набирає від них нового знання і нових поглядів, закріплює в собі по одній перлині духовості інших, але також засвоює собі погані прикмети, бо ж для неї добро і зло ще незрозумілі, а її поняття про красу ще дуже непевні.

Власне тепер, на арену життя дитини виходимо ми, пластові виховники. Наше перше завдання - пізнати нашого новачка чи новачку, зрозуміти їхні стремління та рушійні чинники їхньої особистості.

Новацький вік має щось особливе, що з літами затрачується. Це та діточа радість, безжурність, це та цікавість та велика активність у сприйманні цілого світу, це рухливість, що з нею дитина розв'язує не раз дуже складні ситуації.

Однак, як це було згадане вже вище, це також дитина, яка має труднощі у розрізненні добра й зла, не раз жорстока й незрівно-

Дорогі Сестрички і Братчики !

Оце даємо Вам у руки нове число "Вогню Орлиної Ради" - призначене на зимовий квартал праці з новацтвом. Недавно дістали Ви осіннє число. А якщо випадково не дістали, то не ждїть, заклавши руки, а зараз пишїть до адміністрації ВОР. Буває, що посилка пропадає на пошті; буває, що ми не мали адреси нових гніздових, а адреса колишніх вже недїйсна. Та ми вислали - і звідкіля нам знати, чи дійшла вона за призначенням, коли Ви не зголосите, якщо нема? Тому дуже просимо - писати зараз же до нас у такому випадку, а ми дуже радо вишлемо знов. Бо на те й видаємо ВОР, щоб він справді доходив до Вас і Ви з нього користали!

В попередньому числі ми згадували, що хочемо завести відділ "Поштова скринька сестричок та братчиків" та просили, щоб Ви писали нам про Ваші успіхи й труднощі. Досі до цього відділу ще ніхто нічого не написав. Можливо, це останнє число прийшло до Вас тільки недавно. Та все таки, хочемо пригадати, що ми ждемо і Ваші дописи будуть доказом, що Ви читаєте ВОР та цікавитеся ним. Можливо, що Ви хотїли би бачити його дещо іншим. Може здається Вам, що треба в ньому писати ще дещо, чого досі не було. Пишїть про те - а ВОР саме на те й є, щоб допомогти Вам впоратися якнайкраще з Вашою працею в новацтві.

Ждемо, отже, Ваших листів !

СКОБ ! ГОТУЙСЬ !

Сизокрила сестричка Леся,
редактор ВОР

II. 9 - літня

- 1/ помалу починає затрачувати світ казки,
- 2/ починає вживати ініціативу, стає самостійніша і незалежніша,
- 3/ починає уживати більше слів "академічних", але також більше рафінованих,
- 4/ шукає вяснення і поправи у своїх помилках,
- 5/ є амбітна і відчуває радість перемоги.

III. 10 - 11 літня

- 1/ запримічує протилежну стать і цікавиться нею,
- 2/ вмiє розпізнати зроблене зло і вмiє перепросити,
- 3/ вмiє захопитися одною роботою впродовж довшого часу, додержувати певної постанови чи обіцянки,
- 4/ часом стає хиткою, її хвилює це, що настане в ній зміна з дитини на підлітка,
- 5/ мало цікавиться світом казки, а радше спостерігає речі в природі, цікавиться новими досягами її країни.

Як бачите, дорогі сестрички й братчики, ціле життя дитини - це ріст. Ріст та удосконалювання її організму, а що важніше, ріст її вмiлостей, спроможностей опанувати щораз поважніші ситуації.

Після того, як дитина опанує своє оточення та його труднощі, як засвоїть собі основні засади та правила чесного життя, вона має добру підставу, щоб в пізнішому віці йти далі здобувати світ духових вартостей: правди, краси та великих ідей, що ними - і для них - живуть люди.

/Вказівки сестричкам від Булавної Новачок/

Скоро змусять нас холодні дні переводити наші заняття в новацьких домівках, тому заздалегідь треба приготувитися до цього.

В зимових місяцях, крім систематичного продовжування підготовки до новацьких проб, започаткованих восени, звернемо особливу увагу на новацькі вмiлості. Клич вивчати й збагачувати рідну мову новими словами - обов'язує далі. Використаймо його у вмiлостях!

I. ЛИСТУВАЛЬНИЦЯ

Постараймося адреси новачок-самітниць, новачок з інших пластових станиць, осередків, чи інших країв. Нав'яжiм контакт з ними. Заохочуймо новачок писати до них про новацьке життя роїв, гнізд, чи навіть про їх особисті переживання. Надіслані листи читаймо на сходинах та зберігаймо їх в новацьких хроніках. Залучена знімка роя під час праці, прогулянки, чи імпрези принесе багато радості та затіснить новацьку дружбу. Не забуваймо теж про новацький журнал "ГОТУЙСЬ". Редакція

важена, з нетривкими почуваннями, яка радше живе світом казки чи фантазії, як реальности.

Діти в новацькому віці люблять скаржити, обвинувачувати у різних провинах інших, часом лиш тому, щоб звернути на себе увагу своїх приятелів та досягнути добру опінію своїх зверхників.

Як бачимо, через весь час в душі дитини добро бореться зі злом. гарні прикмети змагаються з поганими, вартісні думки суперечать лихим. А ціхи, які стануть переможцями, будуватимуть основу людської вдачі, залишаються назавжди джерелом, з якого людина черпатиме цілющу воду.

Діти, в загальному, дуже люблять слухати розповідей, глибоко переживають постаті та події з оповідань й багато подробиць з казок затаюють собі на ціле життя.

З цілої пластової програми новацтво найбільше любить гри. Гра для дитини стає дійсністю. В ній вона дає волю своїм почуванням, розвиває думання й спритність, засвоює собі прикмети чесности, карности та справедливости.

До природи новацтво ставиться з великим ентузіазмом. Звірята і рослини діти дуже люблять, але не завжди їх шанують; часто пустошать рістню та, головно малі діти, знущаються над звірятами.

Діти нетерпеливі на спрагу, голод, холод, зате легше від дорослих переходять недуги, хоч їх частіше дістають.

В новацькому віці починає розвиватися зрозуміння спільноти, почуття національної гордості та потреба товариських зв'язків. Родина для дітей має велике значення. Вони люблять своїх батьків, сприймають їхню зверхність над собою і до старших ставляться з повагою, хоч не завжди їх слухають і не завжди їм коряться. Батьки, вчителі в школі та виховники в Пласті втішаються великим авторитетом. В своїх оцінках дорослих, діти проникливі, щирі та безсторонні.

В дитинстві віра в Бога є сильна, але релігійні почування нестійкі. Діти радо сприймають науку Церкви й Божі правди, але є нестійкими у примінюванні їх у своїм житті.

Перед закінченням хочу зісумувати найважливіші ціхи чи питоменности дитини у три стадії і уможливити Вам, сестрички й братчики, їх собі засвоїти.

I. 7-8 літня дитина

- 1/ сприймає багато зі зовнішнього світу, але мало дає зі себе,
- 2/ потребує, щоб їй пригадувати її обов'язки,
- 3/ не вміє програвати і переймається програною грою,
- 4/ любить казковий світ і вірить в нього, любить оповідання про надприродні явища, магичні штуки, тощо,
- 5/ любить кіно й телевізію. Найулюбленіші фільми це ті, в яких є багато акції. Також любить картини зі звіринного світу.
- 6/ не розуміє складніших засад гри,
- 7/ вміє і дуже любить інсценізувати, бо в цім віці вона любить наслідувати інших, головно старших,
- 8/ любить збирати колекції,
- 9/ розуміє смерть і знає, що і вона колись мусить вмерти
- 10/ орієнтується в часі і цікавиться початком життя.

Якщо ми думаємо робити якусь дитячу забаву, пора теж подумати про неї. Свято Державности - це одно зі світлих національних свят, що до нього новацтво повинно бути підготоване відповідними гутірками чи розповідями.

При святкуванні роковин великих письменниць, чи національних героїв, краще вибирати їх день народження, а не день смерти - діти краще це сприймають - даліше старатися зосередитися найбільше на їх дитячому вікові - вибрати кілька характеристичних моментів з їх життя а тоді в приступній формі розказати, хто вони були й що зробили доброго для нас і людства.

Наприклад, події дитячих літ Лесі Українки, Тараса Шевченка, Івана Франка - дуже цікаві й зворушливі.

Крім цих кількох порад, які я Вам подала, є ще цілий ряд цікавих оповідань з життя природи. Можна вибрати собі серію оповідань про пташок, звірів - та продовжувати це через зимові місяці. Коли Ви, Дорогі Сестрички, будете думати наперед, як приготувати сходи, щоб вони були цікаві й корисні - Ви будете відчувати велике моральне вдоволення - що Ви сповнили свій обов'язок, який наложила на Вас організація Пласт.

С К О Б ! Г О Т У Й С Ь !

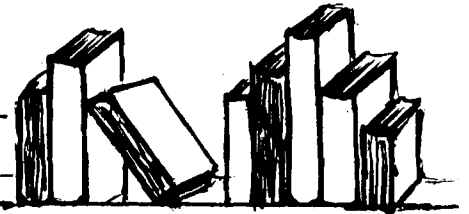
Сизокрила Сестричка Стаха

ДЕЩО ПРО МАТЕРІЯЛИ

Приступаємо до складання нашого тримісячного плану праці на зимовий час. Зрозуміло, що треба нам різних матеріалів для гутірок, розповідей, сенок, співу, ігор. Чи можна десь і якомось ці матеріали дістати?

Звичайно, що можна, треба тільки знати, де й як їх шукати. Сам "Вогонь Орлиної Ради" не міг би їх усіх помістити, а до того не варто переписувати те, що й так дістати можна. Як знаєте, Дорогі Сестрички й Братчики, вміти розшукувати матеріяли, це вміти вчитися і студіювати взагалі. Вже майже починаючи від середньої школи Вас вчать вишукувати потрібні матеріяли та писати на їх основі праці, і Ви завжди вмієте знайти, що Вам треба, щоб сповнити вимоги, які ставить школа. Чи ж Ваше новацтво теж не варте подібної праці? Коли вкладемо доволі старання та доброї волі, певно теж познаходимо все, що нам треба, щоб зробити програму наших зайнять з новацтвом цікавою та приманливою.

Розшуки найкраще починати від новацького журналика "Готуйсь". Це тому, що "Готуйсь" призначений особливо для новацтва, і ще тому, що можна дістати в його Адміністрації комплекти давніх чисел, біля сімдесяти за 2 долари.

Щоб улегшити це шукання подаємо тут виписки, які речі можна знайти в зимових числах "Готуйсь" за різні роки. Матеріяли ділимо за поодинокими нагодами, що їх відмічуємо в тому часі:

"Готуйсь" радо помістить всі цікаві й вартісні дописи з новацького життя, тільки треба привчити новацтво писати. Святочні привіти, писані до пластових властей, визначних громадян, установ, що з ними Пласт тісно співпрацює, як: Церква, школа і т.д., також корисні й потрібні.

II. ЗАБАВКАРКА

Це також вмілість, яку найкраще переводити в зимових місяцях. Прерізні іграшки, зроблені з паперу, фільцу, вовни, залишків матерії, дерева, шкіри й кораликів, можна використати, як прикраси на ялинку, як предмети домашнього вжитку. Можна привчати новачок робити дарунки власної роботи для родичів чи своїх ровесниць а не, як звичайно, куповані в skleпах. Подумати при тому про Різдвяні базари - на яких новачки могли би розпродувати власні вироби, збільшуючи в цей спосіб новацький заробіток.

III. СПІВАЧКА

Через пісню новацтво збагатить свою мову в легкий і цікавий спосіб. Вибираймо пісні, відповідні до діточого віку, до їх забав, до їх імпрез, до пори року, до релігійних, національних чи пластових святкувань.

Вивчаймо правильно слова пісень, пояснюючи їх значення, вивчаймо мелодію та використуємо пісні при відповідних зайняттях. Наприм.: з надходячим Різдвам вивчимо кілька колядок - та з новацтвом підемо з колядою до українських родин.

Крім цих вмілостей, слід звернути увагу зимовою порою на таку вмілість - як опікунка птахів -

IV. ПОСЕСТРА КРИЛАТИХ

Відбути прогулянку до поблизького парку, чи городу, де живуть пташки, слідкувати за їхнім життям, порівняти які пташки живуть в країні нашого поселення, а які живуть на Україні. Придумати нові способи прокормлення пташок зимою. Завести збірки малюнків пташок. Якщо це є можливе, використати взимку такі вмілості зі старшим новацтвом, як **к о в з а р к а, л е щ е т а р к а**.

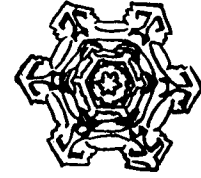
При виборі цих вмілостей треба бути дуже обережними - далекі доїзди великі міста - велика відповідальність за здоровля дітей, вимагає для цих вмілостей особливої підготовки й збільшеної опіки.

В зимових місяцях припадає Різдво Христове - а з ним зв'язані прегарні українські різдвяні звичаї. Звернім особливу увагу на це свято Родини - використаймо всі найкращі легенди, зв'язані з народженням Христа, використаймо колядки, вертепи, відповідні дитячі п'єски, зв'язані з цим святом - та підготуймо новацтво до Свят-Вечірньої зустрічі, яку рік-річно переводиться по пластових станицях. І знову треба мати на увазі, що нам не можна забувати тих, що залишилися в гірших матеріальних умовах, як ми. Про це ширше пишемо в окремих статтях.

Дуже відповідна імпреза на зимовий сезон-це свято Миколая.

Різдвяна гостина, ч.41 за січень 1958.
Кінь на бігунах, ч.51 за січень 1959.
Христос Раждається!, ч.51 за січень 1959.
Перший дар, ч.82 за січень 1963.
Свята Вечеря, ч.102 за січень 1965.

Сценки: У Різдвяну Ніч, ч.ІІ за січень 1955.
Ходім до Ісуса!, ч.21 за січень 1956.
Різдво, ч.41 за січень 1958.
У Святу Ніч, ч.51 за січень 1959.
Новацька ялинка, ч.51 за січень 1959.
З новацькою колядою, ч.61 за січень 1960.
Святий Вечір в лісі, ч.62 за січень 1961.
Пластові новаци йдуть поклонитись, ч.92 за січень 1964.
Три бажання, ч.102 за січень 1965.

Н о в и й Р і к

Вірші: З Новим Роком, ч.82 за січень 1963.
"Сійся-родися", ч.41 за січень 1958.

Й о р д а н - Б о г о я в л е н н я

Оповідання: Йорданська вода, ч.21 за січень 1956.

Вірші: 22.січня - Свято Української Державности
22 січня, ч.1.за січень 1953.
Під прапором, діалог, ч.21 за січень 1956.
22 січня, ч.62 за січень 1961
Новацька обіцянка, ч.82 за січень 1963.
22 січня, ч.102 за січень 1965.

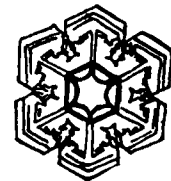
Гутірка: 22 Січня - Державне свято України

29. Січня - Роковини Бою під Крутами

Вірші: Новацька молитва, ч.31 за січень 1957.

Згадка про Ольгу Басараб, річниця мученицької смерти - 12 лютого 1924.

Оповідання: Оповідання про Олюню, ч.42 за лютий 1958.

Роковини народин Лесі Українки / 13 лютого 1871/

Вірші: Леся в лісі, ч.12 за лютий 1955.
Леся Українка: Мамо, іде вже зима,
ч.63 за лютий 1961.
Кругом Лесі Українки..., ч.73 за лютий 1962

Сценки: Дитяча вистава, ч.52 за лютий 1959.

Розповіді: Що я знаю про Лесю Українку? ч.12 за лютий 1955.
Роберт Брюс, ч.52 за лютий 1959.

Природа зимою

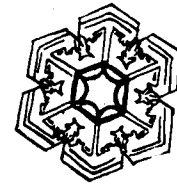
Вірші: Зимового дня, ч.10 з грудня 1954.
Поки сніг біленький, ч.32 з лютого 1957.
Для наших найменших, ч.32 за лютий 1957.
Зайчик, ч.40 за грудень 1957.

Свято Святого Андрія - 13.грудня

Оповідання:

Вечір під Святого Андрія, ч.40 за грудень 1957
Андрійкові іменини ч.101 за грудень 1964

Іменини Слуги Божого Андрея Шептицького в день Св.Андрія

Вірші: Пам'яті Митрополита Андрія Шептицького, ч.10 за грудень 1954

Оповідання: Квіти для Владики, ч.30 за грудень 1956,

Свято Святого Миколая - 19 грудня

Вірші: Гостина Св.Миколая, ч.7 за грудень 1954.
Легенда про чудо Св.Миколая, ч.20 за грудень 1955.
Ждемо Гостя, ч.30 за грудень 1956.
Святий Микола, ч.30 за грудень 1956.
Як прийде Св.Микола, ч.40 за грудень 1957.
На Святого Миколая, ч.50 за грудень 1958.
Принесли два янголи ключі, ч.61 за грудень 1960.
Це того Бог поклав білі хмари, ч.81 за грудень 1962.
Ніч, ч.91 за грудень 1963.
Ще лиш день, ч.101 за грудень 1964.

Сценки: Святий Миколай в українській школі, ч.50 за грудень 1958.
Хляп за сценою, ч.71 за грудень 1961.

Оповідання: Свято-Миколаївська сценка, ч.40 за грудень 1957.
Як янголи телефонували ? ч.61 за грудень 1960.

Р і з д в о

Вірші: Різдво, ч.1 за січень 1953.
Різдвяна свічечка, ч.II за січень 1955.
Що діється в Різдвяну ніч ? /жарт/ ч.II за січень 1955.
Новацьке Різдво, ч.31 за січень 1957.
Впав сніжок, ч.72 за січень 1962.
Різдвяний вірш, ч.82 за січень 1963.
Так тихесенько..., ч.92 за січень 1964.
Різдвяний базар, ч.101 за грудень 1964.
Новацька колядка, ч.92 за січень 1964.
Розкажу Вам небувале, ч.102 за січень 1965.
Ялинка, ч.102 за січень 1965.

Оповідання: Святий Вечір у повстанців, ч.1 за січень 1953.
Як новачки готуються до Різдва?, ч.1 за січень 1953.
Вино в криниці /легенда/, ч.II за січень 1955.
Прикраси на ялинку, ч.20 за грудень 1955.
Свят-Вечір Ганнусі, ч.31 за січень 1957.
Різдвяна легенда, ч.31 за січень 1957.
Звідки взялася ялинка ? ч.31 за січень 1957.
Золоте янголятко, ч.41 за січень 1958.

Місяць лютий ми присвятили журналікові "Готуйсь". Сестрички по роях започаткували нашу акцію заохочуючи новачок до читання журналіка та до передплати. В суботу 14. лютого відбулися гніздові сходи присвячені цій справі. Після відкриття, новачкам пояснено ціль сходин та звернено увагу на стіл, де були розложені всі річники "Готуйсь". Потім проголошено міжросві змагання за повну передплату журналу. Змагання триватимуть 2 тижні.

Гра, в якій брало участь ціле Гніздо, дуже вдалася. Сестричка Гніздова роздала роям "Готуйсь", а тоді почала пояснювати, що є на обгортці.

Новачки, особливо молодші, з охотою пояснювали рисунок. Коли все пояснено, новачки віддали "Готуйсь", витягнули нотеси і за 10 хвилин списали все, що бачили. Було декілька таких, що не забули нічого. Сестрички обчислювали точки за гру, а сестричка Марійка за той час прочитала новачкам казку з "Готуйсь". Потім Гніздо розділилось на дві групи та пішло бавитись: "Готуйсь! Ходи за мною!", а два старші рої змагались, хто скоріше і правильніше напише "Готуйсь". Гру повторено, але з утрудненою вимогою - написати: "журналік "Готуйсь". /Пояснення гри: на столі були дві картки паперу та два олівці; новачки стоять у двох рядах та другім кінці світлиці, на свисток перші біжать до стола і пишуть, вертаються, подають ліву руку, кажуть "готуйсь!", а тоді біжать другі і т.д./ Сходи закрито новацьким маршем.

З кінцем місяця показалося, що пропаганда "Готуйсь" не пішла марно. На пресовий фонд "Готуйсь" вислано 25 дол. Заплачено передплату одного числа до новацької бібліотеки. Рій "Синички" виграв змагання, заплативши передплату в сто процентах до кінця місяця. День пізніше заплатили передплату всі "Перепелички". Всіх передплат зібрано 30. Залишилось тільки 10 новачок, що не дістають "Готуйсь".

АКТ

НОВАЦЬКЕ РІЗДВО

ст.пл. Дарія Зельська, Гніздова.

Різдвяний час і зв'язані з ним звичаї, настрої, зайняття, неоднакові у всіх народів. В Україні, по містах, починався він звичайно із днем св. Миколая, 19. грудня /за старим стилем/, а тривав принайменше до Йордану, 19. січня, а часто до Стрітіння, 15. лютого, коли то, за давнім звичаєм, перестасмо колядувати. Тут він починається вже в листопаді, а то й скоріше, а вже справжня гарячка від Дня Подяки. Приходить з великим шумом і пишністю та кінчиться дисонансом уже, переважно, другого дня справжнього Різдва. Як сумно стирчать того дня із смітярок на вулицях обдерті із прикрас ялинки та гори святочних коробок і побажань тоді, коли у наших серцях, вихованих на прадідівських традиціях, могутнім акордом ще звучить найважлива суть Різдва:

Не журися !, ч.50 за грудень 1958.

Зимою, ч.52 за лютий 1959.

В нас неділя...ч.93 за лютий 1964.

Випав сніг, ч.103 за лютий 1965.

Оповідання: Настя і снігова царівна, ч.10 за грудень 1954.

Як бачите, - є в чому шукати та що вибрати ! А навіть куди більше підхожого матеріялу знайдете у зимових числах дитячого журналу "Веселка", що його можна замовляти в Адміністрації "Свободи", 81-83 Гренд Стріт, Джерзі Ситі, Н.Дж.

Теж варто звернути увагу на окремі книжечки, присвячені зимі та дитячим переживанням зимою, це:

Марія Юркевич: Срібні сніжинки

Марія Юркевич: Зима

Вуйко Влодко : Прилетіла зима біла

Леонід Полтава:Пригоди Зайчика-Клаповуха

В жіночих журналах: "Жіночому Світі" в Канаді та "Нашому Житті" в ЗДА знаходимо в кожному числі дитячі сторінки а в них теж матеріял пригожий для вжитку новацтва, головно молодшого.

Так отже - не жалуймо труду ! А коли пильно пошукаємо, знайдемо, що нам потрібне бо, як бачимо, воно таки є !

Як ілюстрацію до пляну праці
подаємо уривки давнього звіту новачок:

Із звіту про працю 8 Гнізда УПН-ок

"КРИЛАТІ" у Вінніпеґу

В суботу 10 січня відбулася остання проба колядок і вправи на новацьку ялинку. Точно в годині 3-тій почато ялинку колядкою "Бог Предвічний". Новачка і новак та представники Рідної Школи запалили свічечки на колачі, новачка віддеклямувала віршик. Запалено три свічечки на ялинці: за все новацтво у світі, за рідних в Україні та за Рідну Школу. Отець Капельян поблагословив просфору, яку поділено поміж всіх присутніх дітей. По коротких побажаннях о.Капельяна, пані Качор, учителька Рідної Школи, завісила зірку за похвальне добре діло одного учня, а роєві зголосили добрі діла своїх роїв, за які сестрички позавішували зірки на ялинці. На кінець святочної частини всі колядували "Во Виффліємі". Потім відбулася перекуска, на яку запрошено присутніх батьків. Хочу зазначити, що ялинка була подумана тільки для дітей, батьків ми не просили, але таки багато їх прибуло разом з дітьми.

Різдвяна сценка дітей з "Рідної Школи", в якій брало участь багато новацтва, була дуже гарна й ефектовна, тільки задовго затягнулася і тому не вистало часу на гри. В концертній частині програми Гніздо "Крилаті" колядувало та вивело вправу "Сипле, сипле сніг". Назагал - "Ялинка" добре вдалася. Пані з Пласт-прияту приготували перекуску. Чистий дохід "Пласт-прият" передав Гніздам на пресовий фонд "Готуйсь".

листи, щоб по можності новачки колядували по своїх домах. Це, очевидно, справу коляди дуже ускладнює, але коли заздалегідь просити, це не є неможливим до виконання, а приносить велику радість новачкам і батькам /а хіба це не дуже важне?/ і спонукує останніх навіть до більшої жертвенности.

Новацтво повинно взяти живішу участь у передсвяточнім ярмарку. Виховники підшукують, теж завчасу, легкі до виконання дитиною прикраси на ялинку, чи легші зразки нар.мистецтва, як напр.досить поширене тепер малювання кераміки, що нагадує посуд із трипільської доби і легко дітям приходить, чи вишивання дуже простенькими зразками маленьких серветок /для старших новачок/. Поучення, як це робити, треба дати на сходинах і частинно виконувати їх, а врешті заохотити новачків, щоб виконували їх вдома. Знаю, що великий попит на ярмарку мали маленькі ляльки, убрані в народне /примітивне/ вбрання, виконані новачками /старшими/ під доглядом сестрички. Можна було б спробувати пошити пластовий однострій за готовими формами для популярних ляльок. Вірю, що така річ матиме успіх на ярмарку, а при тім і корисна іграшка: ляля-новачка.

Дальшою точкою у різдвяній програмі, звичайно, бувають гніздові різдвяні сходи, чи новацька ялинка. Останньо, по деяких станицях перебрали вони форму американської різдвяної забави /парті/ із невідкличним "Поліанна". Це безперечне викривлення настрою Різдва. Дарунки залишім о.Миколаєві та батькам, а гніздові сходи повинні піти за святочною програмою, як відіграння вертепу, різдвяна розповідь чи гутірка, колядування, гри й забави. Коли вже дійсно дарунки під ялинку конечно бажані, то повинні вони бути виключно в формі українських книжечок і то не даруванням один-одному, це не наш звичай і заводити його в Пласті зовсім зайве.

Щодо Святвечірньої зустрічі, то зі зміною календаря у багатьох парафіях, вона стратила властиво свою суть. Головною метою того, короткого, але важливого свята, було засвічення свічки /а не ялинки/- 6.січня о 10-тій годині ранку, що відповідає 6.годині вечора українського часу,-найменшим новачком, щоб тим самим духово з'єднатися з українським народом, що в той час засідає до Свят-вечора. Думаю, що найкраще далі дотримуватися того гарного звичаю, що вже 20 літ Пласт плекає в дні 6.січня, тим більше, що за новим стилем це Йордан і переважно діти мають вільне. Роблення Різдвяної зустрічі у грудні не має вищезгаданої цілі, а якесь загальне обдаровування братчиків, як це теж подекуди переводять, відбігає від напрямних виховання у Пласті.

Ще був у нас гарний звичай "засівати" на Новий Рік. Виховники могли б оповісти про це, навчити їх "засівати" і навіть спонукати виконати це,принайменше в родині,чи серед знайомих.

Приготовляючи і святкуючи Різдво у Пласті, ми повинні, в першу чергу, спиратися на наших традиціях і звичаях, продовжувати настрої до Йордану, не улаштовувати коляди першого дня свят, не обтяжувати новачків забагато обов'язками, головно в часі самих свят, щоб вшанувати право родини святкувати Різдво за своїм звичаєм, щоб внести спокій та радість у нашу велику сім'ю та сповнити слова нашої прадідівської коляди: "Прийшов днес із небес і утішив вся".

"Бог Предвічний народився"... Сьогодні, хоч блідо й мляво, але помалу опам'ятується захід, що світ користи, інтересу, реклями і жадоба особистого заробітку ограбував християн із головного змісту Різдва і вже чуємо навіть такі гарні кличі, як : "завернім Христа до Його Різдва".

Новацтво, очевидно, часто підпадає під настрій цієї передріздяної гарячки, захоплюється світлами, крикливими реклями, а головною ціллю свят уважає якнайбільше число колосальних дарунків і то, очевидно, безкорисних але коштовних іграшок. Інший, правдиво християнський і чисто український настрій стараються передати їм їхні уважливі батьки, але з жалем мусимо признати, що тих проявів щораз менше. Тут, власне, мусять перебрати провідну роль новацькі виховники. Чого новак не може винести із родинного вогнища, щоб гріло його душу ціле життя, мусить власне винести із Пласту. Як знаємо, братчик у новацькому житті є великим авторитетом, обвитим широю любов'ю, подивом, пошаною. У цім віці він часто перевищає дотеперішній незаперечний авторитет батьків. Добрий виховник може закарбувати в душі новака нестерті на ціле життя риси почуття, любови і прив'язання до прадідівських традицій. Навіть новакам із добрих родин виховник дає надзвичайно багато, коли його дія обдумана, обґрунтована на знанні наших звичаїв, пристосована до обставин теперішнього життя, однозгідна із виховними напрямними добрих батьків.

Коли ми конкретно приглянемося до виховної праці у різдвяному часі, то слід тут за тутешньою звичкою починати скоро. Уже в листопаді, особливо для дітей із новокалендарних парафій, коли літні спорти й прогулянки вже за нами, перш за все треба подумати, спільно з новакими, про бідних українських дітей. Викрешім у серцях новаків любов і співчуття до менше щасливих дітей і приготуємо висилку святочної пачки для дітей залишенців в Європі, а головну увагу звернім не на грошовий даток /до речі, він звичайно від батьків і з жертвенністю новака не має багато спільного/, а на посилку прочитаних українських книжок, чи журналів, своїх вже забутих, але тепер направлених іграшок, чи ношених речей. Започаткувати переписку безпосередню з тими дітьми теж був би добрий час і тим спонукав би новаків не лиш до вправи в писанні, але рівночасно викликав би в них почуття спільної приналежності до однієї Батьківщини.

Далі слід подумати, як звеличити цьогорічну коляду. Тут особливо новаци мають гарне поле до попису і виказу своєї зручності у майструванні вертепу, чи хоч різдвяної зірки із освітленням. Це надає почуття радості з праці й великого чару самій коляді та не дає перетворити її в якесь нудне лаження по хатах. Друга річ, яка вимагає теж довшої підготовки – це добре вивчення коляд. В нас, на жаль, часто водиться так, що новаци вивчать одну, або дві коляди і співають її в кожній хаті. Це ніби може і добрий ефект, бо вкінці знають вони її добре, але для самого новака користь мала, а навіть приходить змудження. Вивчимо порядно хоч шість коляд, принайменше по три стрічки, повторюючи на кожних ровних сходах уже місяць наперед, та напишімо вразно й поправно новаким слова для повторення по домах. Із колядою пов'язане теж побажання /віншування/. Виберемо кілька відповідних для новацького віку побажань, навчимо усіх новаків заздалегідь, а колядуючи, міняймо їх, щоб кожний новак мав нагоду "віншувати". Добре теж було б, коли б виховники завчасу звернулися до тих, що приготують

родження Божого Сина, виявляють свою радість піснями-колядами.

Дитина добре розуміє коли їй скажемо, що - "Як ти чимось тишишся, то хочеш своєю радістю поділитися з іншими, н.пр. коли зближається день твого народження, ти говориш про це своїм приятелям, хочеш, щоб і вони раділи разом з тобою. Так само й люди - радіючи народженням Ісуса, хочуть поділитися своєю радістю з другими. Тому в нашому народі прийнявся такий гарний звичай, що на Різдво, головно на Святий Вечір, після Святої Вечері ціла родина колядує разом, підчеркуючи тим вагу Різдва, як родинного свята. Рівнож люди, в першу чергу молодь і діти збираються меншими чи більшими гуртами, відвідують знайомих і незнайомих і колядують в їхніх домах. Вони немов наслідують янголів, які звіщаючи пастухам про народження Ісуса, прославляли Бога, співаючи радісних пісень.

Тому і всі коляди є радісного характеру і змістом своїм описують подію народження Божого Дитяти.

Інтерпретація коляд і техніка розучення.

Про інтерпретацію коляд сказано вже в повищому, тепер задержимося над способом розучення.

Візьмім для прикладу найбільше відому коляду "Бог Предвічний". Піднайдім відповідні образочки, які ілюстрували б кожную із строф коляди. Оповідаймо дітям коротенько про те, як у містечку Вифлеємі народився Ісус, як пастушки перші довідалися про це від янгола і прийшли віддати Йому поклін, як три царі ішли поклонитися Христові і як зірка запровадила їх до стаєнки.

Скажім дітям, що ця подія, яку ви оповідали, є гарно передана в коляді "Бог Предвічний".

Розложити підібрані образочки так, щоби всі їх добре бачили і прочитати строфи коляди, які будете вивчати. Опісля читати кожную строфу зокрема й по кожній діти вибирають образочок, який на їх думку представляє сцену, описану в тій строфі. При цьому оповідають, котра дія з оповідання є тут зображена. Тоді почати вивчати першу строфу. Діти повторять за виховником кожную лінійку зокрема кілька разів, опісля цілу строфу. Коли запам'ятали, заспівати їм цю строфу і тепер діти вивчають вже мелодію, знову поодинокими лінійками. Запам'ятавши, співають кілька разів цілу строфу.

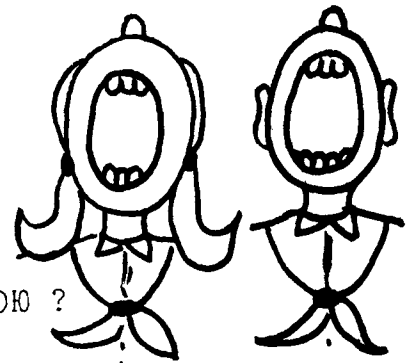
Вивчивши коляду в той спосіб, діти будуть розуміти її зміст і добре запам'ятають слова і мелодію. Краще не вивчати більше, як одну строфу на одних сходинках, але безперечно, це залежить від дітей, яку мають пам'ять і як швидко сприймають подане.

Вивчивши коляду, корисно закріпити її інсценізацією. Зробити разом з дітьми провізоричні строї з паперу чи іншого матеріалу. Діти передягаються за постаті, які виступають в коляді і співаючи, рухами представляють її зміст. При цьому пояснити дітям, що так, як вони тепер передягнулися, так само і давніше українські студенти передягалися, коли йшли колядувати. Якщо не мали строїв, то робили зізду, яка нагадує зірку, що провадила трьох царів до Вифлеєму і з нею

Оксана Тарнавська

З А С П І В А Й М О !

ЯК ПІДІЙТИ ДО НОВАЦТВА З КОЛЯДОЮ ?

Зближення до суттєвого змісту свята Різдва Христового

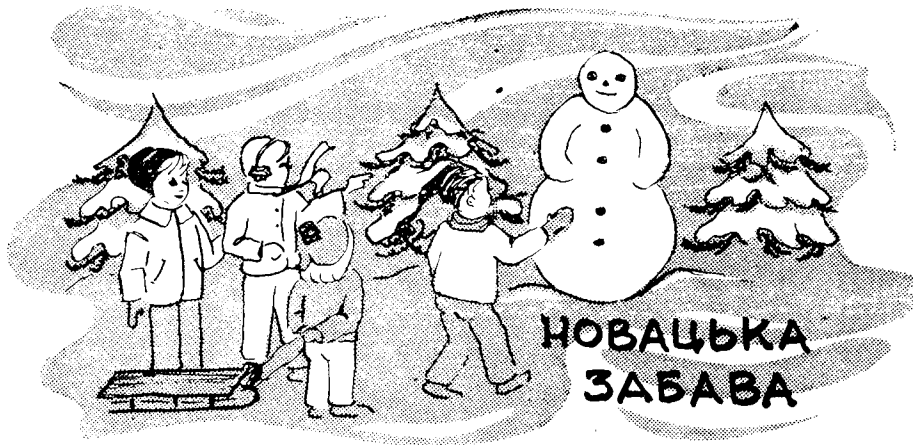
Кожний з нас є наочним свідком, як в теперішньому часі свято Різдва Христового чимраз більше затрачує своє властиве значення, свій властивий зміст, а сприймається поважною частиною докільця, як один із "голідеїв", без глибшої застави над суттєвим змістом цього свята.

В чому проявляється тепер т.зв. "Крісмес спіріт" - "Дух Різдва"? Вже від кількох місяців наперед, по крамницях рух - треба ж придбати різдвяний подарунок для родини, чи знайомих. В кожному виставовому вікні побачите ви "Санта Клоса" у різних величинах і позах. Вже місяць перед Різдрвом побачите освітлені ялинки у вікнах приватних домів. Булиці прикрашено різними декораціями, які часто не мають нічого спільного з Різдрвом. І таким "спірітом" насичуються і наші діти.

Нашим обов'язком є допомогти батькам забезпечити дитину перед шкідливим впливом чужого докільця. Прищепімо дитині дану рису характеру, чи певне наставлення, не підходом до неї із самим заперечуванням, мовляв, - це все, що бачиш докруги це погане, неправдиве, а ти маєш поступати в цей, чи цей, спосіб. Уживаймо позитивного підходу - непомітно підсуваючи дитині це, що хочемо, щоб вона сприйняла, в легкій приманчівій формі, в такій формі, щоби це заімпонувало й промовило до дитини сильніше як те, що вона бачить докруги. Щоби защепити в дитині правильне, правдиве розуміння суті Різдва Христового, зачинаймо найбільше приємливими засобами: оповіданнями, образками, піснями. Починаймо завчасу, ще заки появиться "Санта Клос" в місті, заки пічнетесь рух з дарунками. - Читаймо, чи розповідаймо новацтву про народження Дитятка Ісуса. Показуймо їм образочки, картини. Розмальовуймо з ними образочки, які представляють народження Ісуса Христа. Одним словом - стараймося захопити цілу уяву дитини Дитятком Ісусом і тим спрямувати її розуміння цього свята у властивому релігійному напрямі.

Кожна дитина чекає нетерпеливо на свій день народження бо знає, що в цей день одержить подарунки. Вплиймо на дитину так, щоб вона чекала на день Різдва Христового у ще більше піднесеному настрої. Допоможімо їй зрозуміти, що ми радіємо в цей день не тому, що одержимо подарунки від батьків, чи знайомих, але тому, що в цей день багато-багато років тому, одержали ми від Бога найбільший і найкращий подарунок - Ісусика, який опісля помер за нас, щоби забезпечити нам спасіння.

І так, коли людина почувається щасливою, вона звичайно співає. так само люди, радіючи із цього великого дня на-

Зближається час зимових забав і новацьким виховникам слід подумати, як урізномороднити та корисно перевести цей час.

Якого рода забаву вибрати для малят? – Це буде перше питання, яке хотіла б я порушити в цій гутірці.

Дитячі забави, маю на увазі забави з танцями, можуть бути "звичайні", без особливої програми, або з програмою.

Що треба розуміти під назвою "забави звичайні, без програми"? Це є забави, де збираються діти /без костюмів, або в костюмах/ та забавляються танцями, хороводами чи іграми. Такі забави повинні рівно ж мати приготовану програму, як відкриття забави, перерву, закінчення, виступи поодиноких дітей чи груп, вставлені несподіванки, показ народних танців і т.д. Забави того рода вдаються радше в малих осередках, де легше можна втримати дисципліну і порядок, що є передумовою успішного переведення забави.

Другого рода забави це забави з програмою. На підставі казки, оповідання, чи окремих епізодів, взятих з казкового світу, епізодів із життя дітей. Коли хтонебудь із вас мав нагоду бачити дитячу забаву, де число учасників перевищує 300, тоді відразу вибере того рода забаву, так звану "забаву з програмою".

Найже кожна дитина любить бути "чимсь" на забаві. Дівчатка мріють про ролі князівен, русалок, квіток, метеликів, хлопці про ролі козаків, гетьманів, лицарів, вовків, лисів і т.д. Вони вчуваються в свої прибрані ролі та стараються відповідно до того заховуватись.

Що треба робити, щоби забаву була переведена успішно, та залишилася в душах дітей вражіння гарно пережитих хвилин, відмінних від вражінь щоденного сірого дня великих міст?

Вперше треба зайнятися програмою, а саме:

1. намітити програму,
2. опрацювати програму,
3. виконати програму.

Завдання це не дуже легке, але за те можливе до виконання, коли ви виконаєте ці 3 точки необхідні для успішної дитячої забави.

Програму зложимо на довільнім оповіданню от хоч би на таку тему: "В зимову ніч" /це було вже виведене в Нью Йорку і мало великий успіх/. Оповідання зачинається так:

"У великому місті жила родина, яка складалася з батька, мами та малої Оленки. Обос батьки працювали і дуже часто Оленка залишалася вдома сама, вижидючи приходу батька, або мами. Одного пополудня, а була це зима, Оленка була сама вдома й дивилася крізь вікно. На дворі

ходили колядувати. Або робили "вертеп" з паперу, чи дерева який представляє місце й сцену народження Христа.

Підійшовши до дітей в той спосіб, викличемо в них бажання піти з колядою і легко спровокуємо їх, щоб самі піддали форму - інсценізацію, звізду, чи вертеп.

Старатися завжди піддержати ініціативу дітей і дати їм змогу заплановане перевести в життя.

Коляди, які є найбільш популярні і легкі до вивчення це: "Бог Предвічний", "Во Вифлеємі", "Дивная новина", "Небо і земля", "Нова радість".

Крім цього, часами можна знайти в дитячих журналах колядки різних авторів, які співається на добре відомі мелодії інших колядок.

Нерідко зустрічаємо випадки, що виховники вчать дітей українські переклади чужих пісень, чи коляд, як напр. "Свята ніч" на мелодію "Сайлент найт", чи підставляють український текст під чужу мелодію. Я, особисто, є проти цього. Уважаю, що є так багато гарних українських пісень і коляд, відповідних для дітей, що непотрібно звертатися до чужих джерел. Якщо хтось бажає вивчати пісні інших народів, нехай вивчає їх в оригінальній мові.

-.--.-.-.-.-.-

Я Л И Н К А

У лісі, на галявинці
Ялиночка зросла.
І влітку, і взимі вона
Зелена все була.

Співала хуга пісню їй:
- Ялиночко, засни...
Мороз сніжком обсіпував
І навівав їй сни.

Сиренький зайчик стомлений
Під нею спочивав,
А часом вовк, лихий хижак
Повз неї пробігав.

І так росла ялиночка
У лісі в тишині
Поки дідусь сивесенький
Раз не зрубав її.

Тепер вона прикрашена
Тут серед нас стоїть,
Вогнями золотистими
У сяєві горить.

А коли вам вдасться вивести таку забаву, пишiть свої спостереження до "Вогню Орлиної Ради". Це допоможе нам щораз краще переводити такі забави.

Г о т у й с ь !

Сизокрила Сестричка Е.Гойдиш

Сирій Орел Надя

ПРОГУЛЯНКИ ЗИМОЮ

Багато братчикiв думає, що весна, лiто та осiнь є найкращими порами року на прогулянки i навіть не пробують переводити їх зимою.

Взимку також можна робити багато прогулянок. От, хоч би до музею. Влiтi шкода тратити час на оглядання музеїв, а зимою якраз є час на це. Зимою, пiд час Рiздва, великi крамницi гарно прикрашують свої виставовi вiкна забавками, якi дуже часто ще й рухаються. Багато новакiв не бачили цих вистав, тому варто поїхати з ними до центру мiста та пооглядати їх.

Зима приємна пора року. Коли б не снiг, дiти не вмiли б стрiляти снiговими кулями, не вмiли б лiпити снiгового дiда та не знали б приємности з'їздити саночками з горбка. Дiти люблять зиму. Коли дорослi нарикають на снiг, дiти на радощах аж скачуть, бо новий снiг приносить новi гри та зимовi спорти.

Не всi дiти мають нагоду вправляти зимовi спорти. Щоб їздити на лещатах, дитина мусить мати батька, або матiр-лещетаря. Щоб їздити на ковзках /у парку, на штучному ледi/ дитина мусить мати вiрозумiлих та неперечулених i неперестрашених батькiв. Щоб їздити на саночках, треба близького горбка та санчат. Часто дiти зовсiм не мають санчат, бо в парку нема де, а за мiсто зимою нiхто не поїде.

Перш за всє, новакам треба пояснити рiзні роди зимового спорту, якi можна в данiй околицi вправляти. Новаки повиннi спробувати кожний рiд спорту, щоб вибрати той, що їм найбільше сподобався. На лещатах новаки повиннi їздити тiльки з батьками. На ковзи можна організувати новакiв, але треба, щоб був приязний i дехто з батькiв.

Прогулянку на санки братчики повиннi організувати частiше, якщо поблизу є парк з горбками.

Инша зимова прогулянка має на метi гри на снiгу. Таку прогулянку можна переводити кожного мiсяця, або при особливо гарному снiгу. Програма такої прогулянки повинна бути коротка i цікава. Сама прогулянка не повинна тривати довше, як пiвтори години, разом з маршем до парку.

Прогулянку треба заповiсти тиждень наперед. Коли снiг дуже скоро зникає, вистачить заповiсти в суботу прогулянку на недiлю. Всi новаки повиннi дiстати письмовий дозвiл вiд батькiв iти на таку прогулянку. Якщо батьки пiдуть з новаком до парку, тодi дозволу не треба. Всi новаки повиннi мати теплi куртки, гумовi або шкiрянi чоботи, теплу шапку та рукавицi. Побажаним було б, щоб новаки взяли зi собою запасовi рукавицi, щоб було що вбрати на руки в поворотнiй дорозi,

падав сніжок тихо, безшелесно, м'яко ... Застелював дороги, дахи до- мів білим, м'яким пухом. "Як гарно" - думала Оленка - "як сніжинки крутяться, неначе гуляють". З вікна Оленчиної хати видно було крам- ницю з забавками.

В великих вікнах крамниці пишалися прегарні іграшки, горіли ярко світла, люди входили й виходили та виносили закуплені речі. "О, як би я хотіла поглянути зблизька на ті іграшки! Я побіжу до крамниці і зараз же повернуся!" - і Оленка побігла. Ніхто не завва- жив маленької дівчинки, як зайшла до крамниці та опинилася в тому відділі, де на полицках стояли іграшки.

Оленка цікаво розглядалася довкруги, вона дотикала рукою м'який кожушок брунатного ведмедика і подивляла його. "О, який він гарний, я хотіла б його мати!". Вона придивлялася до кожної іграшки, аж зму- чена сіла у глибоке м'яке крісло й заснула.

У крамниці все стихло... Сторож погасив світла, замкнув ключами двері і відійшов. Оленка залишилася сама.

Нараз з полицки зійшла Фея і промовила лагідним голосом: "Ходи маленька дівчинко, я дам тобі все, що тільки ти забажаєш: - ходи, - ходи!" Оленка відкрила очі, а Фея чарівною паличкою дотикала іграшок і вони сходили з полиць і виконували перед Оленкою предивні рухи!"

І у цьому місці, відповідно від кількості учасників, поділити і підшукати відповідні іграшки, постаті. Використати і вставити укра- їнські мотиви вишиваних ляльок з усіх областей України. - ляльки боярині і всі вони гуляють українські танці - князі, лицарі, звірі, метелики, русалки, пори року, книжки /прим. "Готуйсь"/, історичні по- статі, чи уявні, і безліч, безліч проєктів можна б тут подати, але слід завжди вибирати ті, які можна найкраще виконати.

Казку закінчуємо тим, що коли вже всі можливі постаті перейшли - і уставилися готові до дефіляди - тоді дівчинка відкрила очі, а Фея подарувала їй брунатного ведмедика, ще раз махнула паличкою, - і нараз з'явився золотий лицар та подав дівчині руку. Музика заграла і всі перейшли довкруги залі а відтак пустилися в танець.

Як зроби́ти де́кораці́ї ?

Заля на дитячу забаву повинна бути чиста, ясна та прикрашена мо- тивами, відповідними до змісту казки.

Один кут залі - це кімнати, де живе Оленка, другий кут залі - це крамниця. В крамниці тільки полицки, а на них стоять іграшки в по- рядку, відповідно до змісту оповідання. Музика це дуже важливий чин- ник. Над добором платівок, чи нот потрібних для оркестри, треба вмі- ло попрацювати. Кольорові світла - рефлексори причиняються до підне- сення ефекту. Коли програму намічено, новацькі виховники повинні на- в'язати контакт з батьками. Відповідні оголошення в пресі і радіо за- певнять вам учасників забави не тільки з пластових кругів, але згур- тують усіх українських дітей, які разом з новацтвом будуть пережива- ти радісні хвилини. Коли і це вже готове, - тоді від вас, виховники, залежить, чи забава буде успішною. Кожний виховник /без вийнятків/ повинен зайняти своє, згори назначене, місце.

Крім виведеної казки-програми, - запланувати цілий ряд ігор та забав, щоби зайняти дітей від приходу їх на залю, аж до їх виходу. Забава - це свобідна гра - але під пильним вашим наглядом. Забава має дати здисциплінований прилюдний виступ, - має навчити товарись- ких форм та побудити фантазію дітей до самостійної творчості.

пообпадали й пожовкли. Гарний зелений вершок спалили блискавки й тепер на його місці сторчав голий стовбур.

Листкові дерева стояли без листя, бо саме була зима, а шпилькові були так покриті снігом, що лише де-не-де виглядала з-під нього зелена галузка. В лісі царила мирна тиша і тільки, коли вітер гуляв у вершках і здував з галуззя сніг, тихий шепіт пролітав між деревами. З їхніх галузок падав на долину дощ сніжинок і вони, звільнені від тягару, весело підносилися вгору. З недалекої лісової доріжки саме надійшов лісничий з кількома робітниками. Він пристав біля одного, то біля другого дерева, робив у корі значок, а потім рубачі зрубували ці дерева. Тепер почався великий шум. Зі скреготом в'їдалися гострі зуби пилок у живе дерево, а здалека дудніли сильні удари сокири, які означали смерть неодної ялинки.

Коли лісничий покінчив свою роботу, звернувся до старої ялиці, що він завжди робив, коли проходив біля неї. Ніжно гладив він спрацьованими руками потріскану кору старого дерева. Цікаво приглядались інші лісові дерева цій поведінці, але тому, що робітники покінчили працю і зрубані дерева лежали поскладані, лісничий попрощав стару ялицю. Скрито витер сльозу з очей, і гірка зморшка лягла біля його уст.

Стара ялиця виструнчилась, щоб довше бачити лісничого, що зникав за кучургами снігу. Потім вона зідхнула голосно і з болем глянула в далину. Лісові дерева почали просити її, щоб розказала, щоце все має значити. Стара ялиця розказувала:

"Це було якраз перед тридцятьма роками. Тоді стояла на цьому місці лісова шкілька дерев. Весело жили ми тут, раділи сонечком, світлом і всім живим кругом нас. Часом приходив старий лісничий, а був він тоді ще молодий і повен сили мужчина і наглядав за порядком. Одні деревця він пересаджував, другі забирав геть, бо були недужі. З лісничим приходив часто його синок, яснокучерявий хлопчина, що любив ліс так дуже, як його батько.

Одного дня сталась мені погана пригода. Сполохані олені втікали крізь нашу шкільку і сильний удар ратицею вирвав мої слабкі корінці зі землі. Я лежала безпомічна в гарячих проміннях сонця, і була б зминула, коли б не синок лісничого, що саме проходив лісом. Коли він побачив мене, підніс обережно і заніс додому. Дома він знайшов великий збанок, поклав мене туди і обгорнув моє коріння м'ягенькою землею. І я жила собі вигідно й щасливо за вікном лісничівки. Там можна було багато дечого побачити. В кімнаті стояв зелений велечень, що розсівав приємне тепло в зимі. На стіні висіло багато рогів, таких як мають олені, але таких я ще ніколи не бачила у нашому лісі. Збоку стояла шафа з рушницями, але найкращий був стінний, годинник, на якому щогодини з'являлася зозуля і голосила час.

Так минали дні, аж нараз наш любчик, синок лісничого, занедужав. Це бу-

коли рукавиці змокріють.

Якщо є добрий сніг і ми можемо вибирати час, то найкраще робити прогулянку, коли сніг м'який і добре робити кулі із снігу.

Програма зимової прогулянки:

Відкриття в домі. Перевірити дозволи та одяг. Якщо хтось невідповідно вбраний, не може йти.

Розповідь про зиму, або на якусь зимову тему.

Марш до парку.

Гра: мет до цілі. Кожний новак прилагодить собі 5 куль зі снігу. Кожний по черзі ціляє в дерево з назначеної віддалі. Хто вцілить всі п'ять разів, або найбільше, дістає назву стрільця.

Загадки: 2-3 загадки про зиму. В цей час новаци відпочивають.

Гра: війна. Поділити рій на дві частини. Обидві частини стають на 20 кроків напроти себе. Кожний підшукує собі дерево, щоб за нього сховатися. Кожний новак приготує собі по 3 кулі. На знак братчика, перша група ховається за дерева. На свисток, друга група стріляє по одній кулі. Хто поцілив в дерево, за яким сховався новак, дістає один хрестик, а хто поцілить новака за деревом, дістає 2 точки. Новаци, що стоять за деревом, повинні вважати, щоб куля не попала в лице. Коли братчик поразував хрестики, тоді друга група "стріляє". Гра продовжується поки новаци не "вистріляють" всіх трьох снігових куль. Тоді братчик обраховує хрестики і проголошує вислід війни.

Будування зі снігу: Новаци стають парами. Кожна пара має зліпити снігового діда, або якусь іншу річ. Може бути звір, або хата.

Добре є взяти фотоапарат та зробити світлину, як новаци працюють-бавляться на снігу а відтак вислід їхньої праці.

Закриття в парку і відтак новаци розходяться додому.

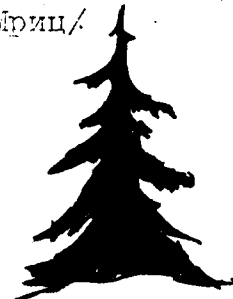
На такій прогулянці треба вважати, щоб новаци не перегрівалися, не дозволяти бігати по снігу. Якщо новаци неслухняні і бігають довільно по парку, то краще прогулянку перервати і забрати їх до домі, або відіслати додому.

ЩО РОЗКАЖЕМО НОВАЦТВУ ?

ІСТОРІЯ СТАРОЇ ЯЛИЦІ

/Артур Шіль-Ареангоф,
переклала Ніна Мудрик
- Мриц/

В одному густому лісі, здалека від інших дерев, стояла стара, висока ялиця. Лісові дерева поважали її за вік і жертвенність, бо неодну блискавку, яка мала дістатись іншим деревам, ловила вона своїм високим вершком. Ялиця була стара й сіра, зелені шпильочки, що прикрашували її галузки,

Майстрування матиме тоді повне виховне значення, як виховник зуміє вплести хотіння дитини-новачати й його буйну уяву в майструвану річ з метою виховати в ньому добрі ціхи.

II.

Із суто практичної сторінки, майстрування матиме виховне значення, якщо виховник:

1. підготується до нього,
 2. буде присутній під час майстрування, або дасть вказівки, як закінчити дома,
 3. закінчивши майструвати дану річ, оцінить її, беручи під увагу в першу чергу вклад праці дитини, а не якість закінченої речі.
- 1/. Новача відчуває, чи виховник підготовлений до майстрування. Чим більше майстрована річ підходить до мети сходин, тим більше новача має змогу скористати з майстрування на шляху до досягнення цієї мети.
- 2/. Присутність виховника під час сходин, а в тому і під час майстрування має виховне значення, бо вказівки, як робити або і частинна поміч в майструванні в очах новачати збільшують вартість змайстрованої речі. Особливо тут є важна роль виховника, якщо річ треба закінчити дома, заслухавши його вказівок.
- 3/. Не менше важне виховне значення має закінчення майстрування і завершення його оцінкою у формі слів: "гарно зроблене", "дбайливо виконане", "ось як напрацювавсь" і т.д.

При оцінці важне, щоби брати під увагу кількість вкладеної праці. Не всі діти мають однакові здібності і не всі можуть виконати річ якнайкраще.

Оцінюється лише в дитини кількість вкладеної праці, щоб нагородити її зусилля, вкладене в змайстровану річ.

Зі сторони виховника:

- 1/. Майстрування є одною з точок урізноманітнення програми зайнятть, щоби зробити її більш цікавою, а в дальшому і корисною,
- 2/. під формою майстрування дати більшу можливість зятямити мету сходин, або, розвиваючи уяву, пов'язати в його розумінні мету сходин з майстрованою речю.

III.

По стороні новачати можна сказати, що майстрування плекає: корисну, доцільну дію, уяву, терпеливість, послідовність, працьовитість, видержання до кінця /закінчивши річ/, часом настирливість до продовження і закінчення речі /якщо вона складна; наприм.: корабель, плястична карта з паперу чи тотем/, плекає в діточій іграшкській формі клич глибокого значення: "не ти, не я, а ми", при спільній праці роя.

Взявши складніший тотем за приклад здійснення клича "не ти, не я а ми", можемо сказати, що в ньому /тотемі/ є багато різних частинок, які виготовляє кожний новак зокрема, а вкінці всі вони разом творять одну цілість - закінчений тотем.

Внутрішнє вдовolenня, що новак чи новаки закінчили майструвати якусь річ, складну чи нескладну, має велике значення. Оце внутрішнє вдовolenня можна підсилити такими способами:

ло на Свят-Вечір. Мене зняли з вікна, на вершок дали мені велику золоту зірку, а мої галузки прикрасили золотими горішками, рум'яними яблучками, шоколядою в золотому та срібному папері і білими чудовими свічечками. Коли засвітили свічечки, то золото і срібло мерехтіло й блистіло, аж радісно ставало. І так занесли мене в кімнату недужого. Синок лісничого лежав у маленькому ліжечку. Його очі блистіли, але це не була радість, тільки гарячка. Личка були червоні, і це була ознака недуги. Його батьки стояли зажурені біля ліжечка. Аж нараз сталося, що гарячка впала. Поволі пізнав хлопчик своїх батьків і малу ялинку, якій врятував життя.

- "Правда, татусю, - почав хлопчина, - коли мене вже не буде, ти занесеш яличку до лісу, щоби вона не була сама, щоби не тужила і не занедужала вкінці!"

З очима повними сліз обіцяв лісничий синові сповнити його бажання. А коли заграли дзвони в церкві, хлопчик станув перед небесними воротами.

На весну заніс мене лісничий до лісу. Здається, що ми обоє не поживемо вже довго!"

По цьому оповіданні запанувала в лісі глибока тиша. Зближалася ніч, численні зорі мерехтіли на небі, а з вежі недалекої сільської церковці весело звичали дзвони: "Христос Раждається!"

Сірий Орел Денис

ВИХОВНЕ ЗНАЧЕННЯ НОВАЦЬКОГО МАЙСТРУВАННЯ

I. Що таке новацьке майстрування?

Новацьке майстрування - це ручні роботи новаків-новачок, які виконують предмети для гри, забави, прикраси, практичного вжитку, дарунку чи іншої мети.

Виховне значення новацького майстрування в тому, що воно сприяє розвиткові деяких добрих прикмет.

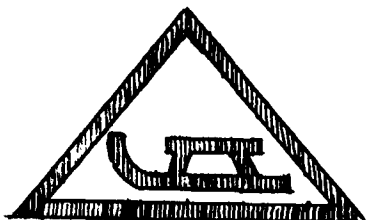
Майстрування, так само, як гри, пісні та інші типи новацьких зайнять, є важною виховною ділянкою. Спершу, легка ручна творчість у формі паперової складанки, а в пізнішому більш ускладнена форма, засіває в новакові-новачці зерно практичного знання й зарадности, що в дальшому його житті, особливо дозрілому, виявляється дуже корисним. Кожна дитина новацького віку хоче щось робити, як також оце вміння робити показати перед другими, іншим словом - себе виявити. Спостерігаючи дитячу забаву, можна слідкувати за дитячою уявою.

Наприклад: хлопці підчас забави, маючи в руках кусок прута - в один момент роблять з нього, вимахуючи, меча; або він перетворюється в списа, ним кидають; а потім сідають на нього, неначе на коня. Або дівча новацького віку, маючи в руках ляльку чи лялькоподібну форму, навіть без справжнього посуду для забави може нагодувати і приспати в уявній колісці свою лялю, приговорюючи їй.

Сірий Орел Надя

Н О В А Ц Ь К І В М І Л О С Т І =====

Зближається зима, а зимою одна із найкращих вмілостей для новаків: Морозенко. Якщо у Вас є сніг, починайте цю вмілість ще в грудні, якщо у Вас снігу мало, починайте вмілість колинебудь в зимі, але використовуйте теплі дні на сходини в домівці, а дні зі снігом на сходини на снігу. Тоді мусите писати так плян, щоб кожні сходини творили окрему цілість, щоб Ви не мусіли на наступних сходинах продовжувати чи то розповідь, чи іншу точку. Вмілість Ви повинні закінчити найпізніше при кінці березня.

Вмілість повинна бути переведена продовж 10 сходин. Тому треба розложи-

ти всі вимоги на 10 зайнять.

Вимога ч.1. Вміє їздити на санках, керувати ними, з'їздити. На цю точку треба запланувати 2-3 прогулянки до парку зі санками. Прогулянку почати в домівці короткою гутіркою, або розповіддю, на теми подані у вимогах. На прогулянці крім їзди на санках переводити гри на снігу.

2. Вміє їздити на лещатах, або ковзах. Якщо новак вміє їздити на лещатах, то він мусить представити посвідку від батьків, бо ледви чи братчик матиме змогу побачити новака на лещатах. Новаки, що не вміють їздити на ковзах, повинні дістати дозвіл від батьків піти на лід та пробувати їздити. Братчик, що бере новаків на лід повинен сам вміти їздити та вчити новаків. З братчиком повинен бути або другий братчик, або батько, щоб в разі випадку було з ким залишити решту новаків.

Перевести 2 до 3 прогулянки. Прогулянки починати теж у домівці, розповіддю, чи гутіркою.

Заохочувати новаків їздити на лід часто, щоб навчитися їздити. Братчик не може їздити кожного тижня, але новак може з батьками їздити на лід навіть двічі в тиждень, якщо батьки мають час.

3. Вміє обходитися з ковзами та лещатами. Перед від'їздом на лід пояснити новакам, як обходитися з вирядом та чому. Відтак під час прогулянки звертати новакам увагу на виряд. Новак, що їздить на лещатах, повинен знати, як обходитися із своїми лещатами.
4. Знає, як запобігти відмороженню й що робити, коли відморозив собі вухо, пальці.

В домівці, перед від'їздом на санки, пояснити новакам, що це таке відмороження, як хоронитися перед ним, та що робити в випадку відмороження. Напевно новаки не матимуть ніколи нагоди радити собі у випадку відмороження, бо вони не поїдуть на прогулянку, коли буде сильний мороз, але во-

1. похвальним признанням,
2. показом речі, чи речей в межах гнізда, станиці, громади, або виставки ручних робіт,

IV. Виховні підсумки

1/. Раз почату річ треба обов'язково закінчити. Дуже недобрим прикладом є те, що виховник не закінчить з новачками початої речі. Виховник повинен бути прикладом; якщо він закінчить майструвати іграшку чи іншу річ, новачки матимуть велике вдоволення, бо їхні задуми й праця не пропали надаремно. Переконайтесь, що новачкам дорожча є ця річ, яку вони самі зробили, ніж таке, що вони його купили.

2/. Треба шанувати працю новачати. Важне це, щоб виховник серйозно відносився до майстрування і підготовляв усе для цього потрібне. Далі виховник повинен допомогти новачкам при майструванні, особливо тоді, як майструється річ, що вимагає кількох хвилин.

3/. Змайстрована річ може бути прикрасою в домівці чи в хаті.

4/. Деякі типи майстрування дають змогу запізнатись з мистецькою культурою нашого народу /очевидно, вона подана в простій дитячій формі/, наприклад: клеєні народні взори на паперових писанках, рушничках для прикраси, карточках поздоровлення, що їх новачата самі ліплять./

5/. Чесна оцінка та слово признання за змайстровану річ заохочує новача до майстрування.

6/. Майстрування виховує і утверджує в новачках відвагу, терпеливість, рішучість, порядок, старанність, рухливість та збагачує світогляд у простий дитячо-іграшковий спосіб.

7/. Майстрування можна назвати першим колісцем довгого ланцюга пошукувань, того, що дане новача найбільше любить - і це може мати вплив у виборі звання в дозрілому віці.

Якщо візьмемо до уваги тут висловлені погляди, підходячи до майстрування з новацтвом, зробимо цим велику прислугу не лиш новачкам, але й старшим Уладам в нашій Станиці. Бо новачата, що в їх рої було правильно ведене майстрування, і виховник вважав його поважним виховним засобом, стануть в майбутньому добрими пластунами і, очевидно, колись добрими виховниками вже своїх роїв.

10. Вміє розказати про життя тварин і рослин зимою. Цій точці присвятити цілі сходи. Розказати коротке оповідання про зимовий сон тварин, про те, що і рослини сплять цілу зиму, а відтак питати новаків, що вони вже про це чули, або знають. Пошукати в попередніх числах "Готуйсь", або іншого дитячого журналу, оповідання до цієї теми і поручити перечитати.
11. Знає, хто такі ескімоси й як вони живуть. Цій точці присвятити цілі сходи. Розказати про життя на півночі. Перед сходами можна доручити новакам прочитати книжечки із бібліотеки про ескімосів, тоді на сходи новаци будуть розказувати прочитане. Сходи доповнити іграми, рисунками, майструваннями.
12. Розкаже казку про Морозенка. Цю казку можна знайти у старих читанках, у "Юних Друзях", що виходили в Німеччині, як також у одній із книжечок жіночого журналу "Наше Життя". Новаци повинні цю казку знати, та вміти розказати. Якщо би Ви знайшли інші казки про діда Мороза, можна поручити новакам прочитати. Прочитане вони повинні завжди переказати. Ця казка надається на самодіяльну гру, і її можна поспробувати перевести на сходи. На цю точку присвятити одні сходи.
13. Розпитає батьків, або братчика, про Йорданський хрест. Доручити новакам розпитати батьків. Відтак, на сходах хай новаци розкажуть, що довідалися, а братчик доповнить їхні оповідання. Сходи доповнити піснями, іграми, рисунками.

Вмілість переходить новак, що відповів всім вимогам. Але звичайно так буває, що одні новаци знають краще, як інші. Тому ми заводимо систему точок, щоб вирізнити кращих новаків. На кожній прогулянці, на кожних сходах пишемо новакам хрестики та чертки за їх поведінку, за їх знання, за їх точне виконання вимог вмілостей. При кінці вмілости зможемо відмітити перші місця. Крім того, можемо сказати новакам, що хто не здобуде певного числа хрестиків, не перейде вмілости. Тоді новаци будуть старатися виповнювати всі вимоги точно. Навіть будуть такі, що будуть змагатися за першенство.

Сірий Орел Надя

З Б І Р К А Г Н І З Д А

Збірка гнізда - це не сходи. На збірці гнізда не підготовляємо ні до проб, ні до вмілостей, бо маємо всіх членів гнізда із різними ступнями та різними зацікавленнями. Збірка гнізда мусить дати дітям загальні інформації, котрі є потрібні всім дітям і котрі всі діти зрозуміють. Крім того, на збірці гнізда переводимо всі іменування та подаємо всі організаційні інформації, тобто полагаємо всі справи гнізда та роїв.

Збірку гнізда переводимо раз в місяць, або і двічі на місяць. Якщо переводимо збірку гнізда раз у місяць, найкраще є назначити сталий час. Це є добре і для станичного господаря і для дітей. Надзвичайну збірку гнізда можемо скликати, коли тільки нам потрібно.

ни повинні про це знати й пам'ятати. На прогулянці часто звертати увагу на це.

5. Опише, як виглядає сніжинка на чорному тлі. Ця точка може бути завданням до дому. Новак може відрисувати сніжинку з книжки, може купити паперові сніжинки /вони ані не такі точні, ані такі гарні, як правдиві/ та наклеїти на темний папір. Також, коли паде сніг, новак може сам приглянутися, як виглядає сніжинка, коли впаде на рукав його темного плаща, чи рукавиці.

Цю точку також можна перевести перед прогулянкою, новаки можуть рисувати сніжинки з пам'яті, або відрисувати. Рівнож новаки мусять знати що це є сніжинка. В цьому часі доручити новакам перечитати казочку "Зимові царівни".

6. Знає, що робити, коли стверднуть черевики. Про це розказати новакам перед прогулянкою на ковзи. Переглянути черевики і сказати кожному, чиї черевики є добре вдержувані, а чиї занедбані. Якщо всі новаки купили нові черевики, тоді треба показати винайняті черевики.
7. Заморозить заткану пляшку, повну води й опише, що сталося. На сходах в домівці розказати новакам про замерзання води. Хай кожний з них зверне увагу, що кубики не є рівні в холодильнику, де заморожують воду в кубики. Хай кожний вдома наповнить слій, або пляшку, водою так, щоб не було ні трішки повітря, хай добре заткає і поставить у паперовій торбі на двір на ніч, коли є добрий мороз. Ранком він побачить, що сталося із пляшкою.

На тих сходах навчити новаків пісню про зиму, перевести гри, як: "Дід Мороз", "Лід тріщить", та інші. Новаки повинні навчитися гарного вірша про зиму. Найкраще вибрати вірш із "Готуйсь" і хай кожний рахує час коли буде вчити віршик. На наступних сходах кожний скаже віршик та скаже скільки часу йому забрало, щоб вивчити віршик.

Можна вибрати короткий віршик /2 строфи/ і пробувати вчити на сходах. Новак, що перший навчиться дістане 3 хрестики, 2-ий тільки два і т.д. Цей віршик новаки будуть довше пам'ятати, бо це були змагання.

8. Зліпить снігового діда, або іншу фігуру. На це треба присвятити цілу прогулянку. Треба поїхати до парку у відповідну погоду, коли сніг м'який і можна його котити у великі кулі. Новаки можуть ліпити зі снігу цілий звіринець,
9. Відбуде прогулянку до лісу ранньою зимовою порою, після великого снігопаду, й пізньою зимовою порою, та над річку. Розпізнає 3 сліди тварин.

Перевести хоча дві прогулянки до парку, зарослого деревами. Програму заповнити огляданням лісу зимою, та шуканням слідів звірят та птахів. Новаки скоро навчаться пізнавати слід собаки та kota. Може в парку вдасться їм знайти слід зайчика. Сліди птахів є всюди і їх багато. Їх новаки легко знайдуть. Цікаво оглядати замерзлу річку. Якщо річка в парку велика, хай новаки не пробують проломати льоду, бо можна мати неприємну пригоду.

- б/ гри, в яких беруть участь всі члени гнізда - рухові гри /але тільки тоді, коли гніздо є мале - 20 членів - і зала є велика,
в/ гри, в яких беруть участь тільки представники роїв /коли гніздо є велике і приходиться переводити збірку в малому приміщенні/.

Усі гри переводить гніздовий, а кожний братчик є помічником, або суддею для свого роя.

- Приклади ігор: а/ "лямпа-ніс", "горобчик літає", "зіпсутий телефон", "подай далі" та інші.
б/ "перегони рахунків", "ведмідь іде", "квац подай руку", "два вужі", "рибалки на озері" та ін.
в/ "гри Кіма" та їхні відміни, різні способи перегонів та інші.

Можна давати 2-3 гри підряд, коли вони короткі і всі є з групи в/.

5. Пісня. Давати пісню тільки по іграх групи а/ та в/. Якщо гра має бути із групи б/, то давати пісню перед грою. Тут можна вчити новаків нових пісень, повторяти старі пісні, переводити змагання роїв у співанні пісень.
6. Вірш, або збірна деклямація, відповідно до розповіді.
Самодіяльна гра.
7. Гра
8. Закриття: Новацька пісня, відтак гніздовий прощає новаків привітом, а ціле гніздо відповідає.

Точкування. Гніздовий повинен завести окреме точкування на збірках гнізда. Можна писати точки в книзі, а при кінці року, тобто травень, або червень, відчитати, хто скільки здобув та відмітити першунів. Ще кращим способом є зробити велику таблицю точкування для цілого гнізда, або картки 8 x 11 для кожного зокрема. Точкування повинно бути на стіні, а якщо нема відповідного місця, тоді тримати точкування на картках та приносити на кожен збірку гнізда.

На таблиці не вписується хрестиків, тільки новаки самі вклеюють, замість них, маленькі кольорові зірки. Можна визначити, що котра краска означає. Зараз після збірки, гніздовий роздає новакам зірки і вони вклеюють їх на таблиці. Табеля може висіти на стіні, але низько, а малі картки можуть стояти на столі. Коли будуть приготовані картки для кожного роя зокрема, вклеювання зірок відбудеться далеко швидше і справніше.

Зірки можна купити в кожній 10-центовій крамниці, у відділі приладдя до писання.

Давати зірки членам роя, який прийшов повністю на збірку. Давати зірки роям, що виграли перше місце у грах. Давати зірки роям, котрих представники виграли перше місце. Новаки, що виграли - здобули перше місце у грі для роя, дістають по дві точки. Щоб дати можливість більшості роїв здобувати зірки, переводити різноманітні гри.

Кожна збірка гнізда мусить мати програму. В програмі мусить бути гутірка, розповідь, чи легенда на відповідну тему, пісні, гри. На збірці гнізда відсвятковуємо свята та річниці, щоб рої на це не тратили часу.

Кожний місяць дає нам найменше одну тему для збірки гнізда:

Січень : Різдво, коляди, 22.1.
Лютий : Зима, Леся Українка
Березень: Т.Шевченко, Тарас Чупринка, Закарпаття
Квітень : Свято моря, Великдень
Травень : Свято Юрія, Свято Матері, Великдень
Червень : Табори
Вересень: Спомини з таборів
Жовтень : Свято книжки
Листопад: 1.Листопада
Грудень : Св.Миколай, Різдво

Крім того, можемо збирати дітей на короткі збірки гнізда з одною точкою, наприм. вивчити пісні, перевести самодіяльні гри /кожний рій одну/ перевірити підготову до імпрези. Також можна збирати ціле гніздо на гри або на майстрування. Така збірка повинна тривати не довше, як 1 год.

Збірка гнізда повинна тривати більше, як годину, але не довше, як півтори години. Приблизна програма збірки:

1. Відкриття: всі новачки стоять в крузі. Коло кожного роя стоїть братчик. Рої стоять за своїми порядковими числами. Кожний ройовий тримає ройове знам'я. Один новачок тримає гніздове знам'я. До круга приходить гніздовий, тоді назначений братчик каже: "Струнко! Привітати братчика гніздового новацьким привітом-Готуйсь!" Новачки голосно кажуть "готуйсь!" Тоді братчик гніздовий відповідає "готуйсь", - підносячи два пальці /він мусить бути в однострою/.Тоді гніздовий питає, котрі рої є на збірці. Кожний рій має свій клич, або показати обряд. Відтак, гніздовий каже: новацька пісня. Всі стають на струнко і співають "Ми, діти українські".
2. Зараз після цього слідує заява вступу /новацька хустка/, іменування по першій пробі, признання вмілостей, або надавання похвал. Кожну точку треба переводити окремо. Найперше викликати всіх до заяви вступу, перевести заяву вступу, дати хустки, і коли вони вступають на свої місця, викликати іншу групу. Якщо нема жадної нагоди до підвишень, чи іменувань, ця точка відпадає.
3. Розповідь. Коли всі новачки сіли, слідує розповідь. Розповідь говорить сам гніздовий. Братчики не повинні його заступати. Братчики мусять бути присутні на збірці гнізда, щоб причуватися, як переводити збірку гнізда. Гніздовий повинен вибрати собі з поміж братчиків одного на заступника, і повинен вчити його, як переводити збірку. Коли братчик є певний, що дасть собі раду із цілим гніздом, тоді він переводить цілу збірку гнізда в присутності гніздового. Розповідь, або гутірка, може бути переплетена піснями та грами.
4. Гра. На збірці гнізда можна переводити два роди ігор:
а/ гри, в яких беруть участь всі члени гнізда, але не встають із крісел /практичні тоді, коли гніздо має багато членів/,

Сірий Орел Надя

Г Р И

Перегони бальонів

Виряд: бальйони до надування

Гра для роя.

Поділити рій на дві частини. Обидві частини стають гусаком, одна попри другу. Перед кожною частиною на землі лежить надутий бальйон. На знак впорядника, перші біжать до назначеної границі і котять перед собою бальйони. Вони повертаються назад і передають бальйони наступним новакам. Група, що перша закінчить перекочування бальйонів, виграє.

Правила: бальйон треба котити ногою.

Бальйон не можна копати, бо трісне і тоді група програє.

Битва бальйонами.

Виряд: по одному бальйонові для кожного грача.

Гра для роя:

Члени роя стають у великий круг. Кожний надуває свій бальйон та прив'язує ззаду до пояса. На знак впорядника, кожний старається розбити якнайбільше бальйонів. Гра закінчиться, коли залишиться один цілий бальйон. Виграє новак, що розбив найбільше бальйонів.

Кенгуру.

Виряд: бальйони до надування.

Гра для роя.

Поділити рій на дві частини й уставити у два ряди, побіч себе. Кожній частині дати один бальйон. Завдання: перенести бальйон між колінами, скачучи до назначеної границі й назад. Виграє частина, що перша закінчила гру.

Правила гри: коли бальйон випаде, піднести його й знову взяти між коліна, тоді можна далі скакати. Коли бальйон трісне, грач програє.

Передуваний бальйон

Виряд: 1 бальйон до надування.

Гра для роя.

Поділити рій на дві частини та уставити до двох сторін великого стола. Поставити бальйон по середині стола. На знак впорядника, кожна сторона старається передути бальйон понад голови противної частини. Коли це вдасться, то дана сторона дістає 1 точку. Виграє частина, що здобула 10 точок.

Десять кроків.

Виряд: хустка до зав'язування очей.

Гра для роя.

Один новак є ловець. Йому зав'язують очі. Він стає по середині круга. Тоді він об-

Коли новачки будуть бачити зірки, чи то на великій таблиці, чи то на ройових табелях, будуть з більшим завзяттям змагатися поміж собою.

Гри для збірки гнізда:

Гри змагові:

1. Мет до мети. Виряд: паперова торба, малий картон або мала коробка, 10-20 малих предметів, як каштани, жолуді, або гудзики. На середині круга стоїть коробка. Кожний рій висилає 1-2 найкращих стрільців. Кожний стрілець дістає по 4 каштани. Новачки стають в ряд. Кожний новачок підходить до назначеного місця і старається кинути 3 каштани до коробки. Коли кине три, виграє хрестика для свого роя.
2. Гра Кіма зору. Виряд: 12 дрібних предметів. По середині круга, на столику, чи кріслі, стоять предмети. Кожний рій висилає найбистрішого новачка. Новачки дивляться на предмети 1-2 хвилини, відтак братчик накриває предмети, а новачки біжать до своїх братчиків та кажуть, що бачили. Братчики швидко записують. Новачки беруть карточки та біжать до гніздового, він перевіряє, хто скільки запам'ятав та проголошує першуна. Якщо є більше роїв, гніздовий може вичислювати предмети, а братчики перевіряють. Це може бути швидше.
3. Змаг декляматорів. Кожен рій висилає новачка, що знає добре один вірш. Новачки кажуть свої вірші, а братчик гніздовий вибирає найкращого декляматора.
4. Перегони одноногих: кожен рій висилає найшвидшого новачка. Новачки стають в ряд. На знак гніздового, стараються перебігти до мети на одній нозі.
5. Марш вночі. Кожен рій висилає 1-2 новачків. Новачки уставляються в ряд. Перед кожним новачком стоїть крісло. Новачки добре дивляться, щоб запам'ятати напрям. Відтак, їм зав'язують очі. Кожен новачок старається дійти до крісла. Новачки йдуть по одному. Новачок, що дійшов прямо до крісла, скидає хустку з очей та вертається до гніздового. Коли новачок минув крісло, гніздовий його затримує і він вертається до свого роя. Новачки, коли йдуть, держать руки перед собою. Вони не можуть махати руками, і не можуть шукати крісла на право, чи на ліво.
6. Писарі. Кожен рій висилає новачка, що найшвидше пише. Всі новачки стають коло стола. Кожен дістає олівець і картку паперу. На знак гніздового, кожен має написати числа від 1-10, якнайшвидше. Хто перший написав, біжить до гніздового і стає перед ним, другий стає за ним і так творять ряд, відповідно до швидкості. Виграє новачок, що написав від 1 до 10 правильно і чітко. В цій грі новачки пишуть цифри, а не букви.

За більше грами прошу дивитися до збірника ігор. Багато ігор можна перемінити на змагові гри для збірки гнізда.

Та може Ви почнете протестувати: що ж нас те все обходить, ми ж не учительки ! То правда, що наука українознавства, це завдання родинного дому та школи, а Ви, на щастя, не учительки, лиш сестрички, на кілька років старші від Ваших новачок. Власне, це не наше завдання "робити школу", але пластовою методою, при допомозі ігор, в часі прогулянок і таборів, ми можемо багато причинитися до того, щоби новацтво розвивало українську мову. Поруч з приємним переживанням, яке дають дітям новацькі зайняття, можемо викликати в них зацікавлення та заохоту до плекання української мови. Для прикладу погляньмо, що можна зробити в часі наших сходин в домівці. Коли переводимо розповідь, даймо новачкам нагоду ставити питання /передовсім спитати про значення слів/, додавати до розмов, коли вони щось на цю тему знають. Коли діти своїми заввагами забгато перешкоджають, то умовмося, щоб вони мали нагоду говорити після закінчення розповіді, протягом п'ятюх, чи більше хвилин. Теж, коли маємо в рою новачку, яка любить багато говорити, то даймо їй нагоду часом підготовити розповідь /навіть наймолодші новачки не раз вміють гарно розказувати./, та похвалім її, якщо вона це добре виконає.

Стараймося переводити гри з українською тематикою, щоб діти при тій нагоді навчилися назв українських міст, імена історичних постатей, письменників та їх творів, теж українські назви звірів та рослин і т.д. Ніколи не переводім ігор в іншій мові ! Якщо хочемо користати з дитячих ігор інших народів, то примінім їх до української мови, напр. "тихше їдеш, дальше будеш", чи "хто боїться діда Мороза".

Про пісні не будемо говорити, бо ж знаємо, чим вони починаються до вивчення української мови. Одначе, в часі співу припильнуймо, щоби діти не перекручували слів та їх правильно вимовляли й щоби розуміли їх значіння. Коли переводимо майстрування, то звернім увагу на те, чи новачки всі знають українські назви приладдя, яке уживають, чи вміють правильно пояснити, що саме робимо.

Коли ідемо з новацтвом на прогулянку, то розмовляймо з дітьми про те, що ми по дорозі бачимо, - у місті різні будинки, крамниці, машини, - в парку, чи в лісі, тварини та рослини.

На таборі маємо добру нагоду припильнувати, щоб новачки не тільки говорили виключно по-українськи, але щоб вони теж свою мову розвивали - навчилися нових слів та висловів.

Що можемо зробити ? Ось, для прикладу:

В перших днях таборування, звичайно, бунчужна пояснює приписи таборової поведінки. Зберім теж тих, які того літа таборують вперше, чи перший раз на тій оселі й перейдімся з ними по терені табору, вкажім та пояснім тим новачкам різні речі - назви таборових будинків та інших місць, назви різних зайнятть. Може деякі не знають, що таке щогла, прапор, криївка і т.д. Стараймося придумати нові зайняття. Коли один рій видає газетку, подбаймо щоб були "репортери" з кожного роя. Коли деякі з молодших не вміють писати, треба помогти їм хоч списати імена членів роя. Нехай вони нам, а ще краще старшій новачці подиктують те, що хотіли б самі написати. Може знайдеться новачка, яка протягом 3 чи 4-тижневого побуту на таборі дещо навчить одну з молодших?

Бувають, на жаль, теж дощеві дні, коли мусимо переводити зайняття в будинках і маємо досить часу на ручні роботи та читання. Теж в гарні соняшні дні треба подбати, щоб новачки не нудилися в часі пообідньої тиші. Вони тоді радо послухають оповідання. Що саме читати ? Це вже залежить від віку та зацікавлення дітей. Старшим новач-

кручується три рази, а всі інші в той час розбігаються. Коли він стане, кличе: "стій". Всі мусять стати. Тоді він іде в одному напрямі 10 кроків. Якщо по дорозі когось зловить, то зловлений стає стрільцем, зав'язує собі очі і обкручується тричі і гра продовжується. Коли стрілець перейде десять кроків і по дорозі нікого не зустрине, він стає, обкручується три рази і продовжує гру.

Котик.

Виряд: хустка до зав'язування очей.

Гра для роя.

Рій творить коло. По середині стоїть один зі зав'язаними очима. На знак впорядника, коло ходить або вправо, або вліво, але так тихо, щоб ніхто не чув. Цей, що в середині, підходить до кола і ловить одного і каже: "котику, хто ти?" Зловлений відповідає зміненним голосом "м'яв". Цей в середині старається пізнати по голосі, кого зловив. Коли вгадає йде до круга, а зловлений йде до середини; коли не вгадає, йде далі й пробує зловити когось іншого.

Злови дзвіночок.

Виряд: дзвіночок на мотузку і хустка для кожного грача.

Гра для роя.

Один новак має на шії дзвіночок. Всі інші новаки мають зав'язані очі. Вони мають зловити того, що має дзвіночок. Той з дзвіночком, втікає. Дзвіночок має цілий час дзвонити. Коли його зловить хтось, відбирає дзвіночок а дає хустку до зав'язування очей.

Сестричка Рута Галібей

ПЛЕКАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В НОВАЦТВІ

Наші новачки звідусіль чують - "діти, говоріть по-українськи" - від батьків, учителів та від нас, сестричок. В рюю маємо нераз дітей, які по-українськи говорять слабо, або зовсім ні, і не знаємо, як з ними плекати українську мову та, чи взагалі щось таке можливе. Одначе, напевно знаємо теж новачок, які дуже гарно говорять й охоче вивчають українознавство. Бо ж кожна нормально розвинена дитина може дуже добре навчитися української мови. Коли діти нею не говорять, зовсім не значить, що вони її не розуміють. Можемо до нашого рюю прийняти дівчинку, яка зовсім нічого не знає: незабаром вона почне розуміти своїх ровесниць, вивчати деякі слова і, вже разом з іншими, робити добрі поступи. Ми мусимо мати до новачок терпеливість, говорити до них завжди по-українськи, казати їм нові слова та вислови, яких їм потрібно в розмові. Постараймося не тільки "втримувати" їх українську мову частими вигуками "не говори по-американськи", але наголошуймо позитивне, плекаймо і розвиваймо знання української мови наших новачок.

тоді, коли ми повинні уживати "мені подобається", "мені здається", чи щось іншого.

Тож візьмім наших новачок за руки і ходім з ними плекати українську мову!

ДОБРЕ ВЕДЕНІ РОЇ НОВАЦТВА ДАЮТЬ ДОБРИХ ЧЛЕНІВ ПЛАСТУ

Новачки "Ластівочки", пізніше юначки "Євшан Зілля" по 11-літній безперервній праці перейшли до Уладу Старшого Пластунства.

Вже довгі літа я уділяю найбільше уваги новацтву і не лише за часів свого побуту в Галичині, але в Карпатській Україні, де дав початок існуванню цього уладу, далі на скитальщині в таборах Німеччини та і тут в США на місцях нового поселення.

Признаюся щиро, що такої дружньої і безперервної праці дівчат в одному гуртку, трьох Уладів Пласту - я за весь час своєї праці з молоддю не зустрівав.

Не так давно впорядчиця гуртка "Євшан Зілля" З4 Куреня УПУ ім.500 героїнь, із Кінгінгу в Сиракузах, пл.сен. Марія Логаза, переслала все діловодство цього гуртка до Пластового Музею в Клівленді.

Не один рік мав я нагоду переглядати діловодство новацьких і юнацьких з'єднань, але ні разу не мав такого взірцевого ведення книжок і то всіх діловодств. Всі ці книжки виставлено в Пластовому Музею, як взірець того, як можуть новачки й юначки провадити книжки, коли мають добру волю й взірцеву виховницю.

До книговодства долучено ще й короткий звіт з їх 7-літньої діяльності. Звіт підписаний і гуртковою ст.пл., вірл.Любою Мазурик. Цей зразковий гурток, як "білі круки" можуть бути гордими, що мали добру виховницю, пл.сен. Марію Логазу, і що вони дійсно гідні доброї слави і щирого признання.

Їх звіт досить докладний і точний. Діяльність їх, як юначок, почалася зі Свята Весни 22.червня 1957 р. в Ютиці. До тих новачок, які з тим днем перейшли до юнацтва належали: Ірина Граб, як перша гурткова, Марта Бачинська /суддя/, Ліда Бунецька /писар/, і Люба Мазурик /скарбник/. До того гуртка, а перед тим роя новачок, належали ще й інші дівчата, як : Ганя Возняк, Дзвінка Кузьма, Оксана Боцонь, Ірина Граб, Маруся Проскуренко і Марійка Комарницька. Цей гурток майже беззмінно був у тому самому складі, хіба хтось перейшов з батьками до іншого міста.

У першому році гурток відбув 35 гурткових сходин, брали живу участь у праці Куреня, у всіх імпрезах Станиці і того року всі зложили першу пробу. У дальших роках склад проводу гуртка мінявся, так що майже кожна перебула на всіх "урядових посадах" гуртка.

У другому році їх праці, гурток взяв на себе упорядкування трьох злучених бібліотек: пластової, школи українознавства і парохіяльної школи, під проводом Люби Мазурик. Гурток відбув 31 сходини. У Мазепинському змагу гурток дістав перше, друге і третє місце та всі дістали нагороди.

Третій рік гурток мав 31 сходини, в четвертому 34 сходини. Цього року всі члени гуртка зложили другу пробу. У Шевченківському змагу, що проголосила КПС, гурток здобув перше місце. Пластунки перечитали багато книжок та дбайливо зазізналися з життям та творчістю Т.Шевченка.

На п'ятому році їх праці вже 4 юначки здобули третю пл.пробу: Люба Мазурик, Марта Бачинська, Ірка Граб і Ганя Возняк. Всі були в таборі і належали до команди пл.табору. Дальші два роки проходили так само у повній активності, при поважному числі сходин й при поширенні їх знання у різних ділянках їх громадсько-пластової роботи. 25. червня 1964 р. відбулися останні 215-ті сходини гуртка. Після слова впорядниці пл.сен.М.Логазі-"На нову дорогу життя"-порішено гурток розв'язати, все діловодство передати до Пластового Музею в Клівленді й зголошуватися до вже існуючих Куренів Старшого Пластунства, в залежності від місця побуту кожної при дальшій науці у вищих школах.

Цікаво зазначити, що повних 11 літ належали до одного роя і гуртка і то безперервно - 5 новачок-юначок.

Члени Гурткового Проводу: Л.Мазурик, І.Граб, Г.Возняк і М.Проскуренко відбули виховні курси на таборах в Гантері і Бобрівці, деякі по два і навіть три рази.

Ті самі юначки були сестричками в таборах новачок або в булаві юначок, провадили рій новачок 1-2 роки. Люба Мазурик ще провадила гурток юначок до зложення ними 1-шої проби.

Всі члени гуртка ходили до Школи Українознавства від 1954 р. і вчилися дуже добре. У 1964 р. зложили матуральний іспит у більшості з відзначенням.

За 7 літ праці в юнацькому гуртку всі членкині навчилися вишивати хрестиками, повишивали собі блюзки полтавським взором, навчилися вишивати низинкою і кожна вишила собі цілий гуцульський стрій та постаралися про всі складові частини гуцульського строю.

Люба Мазурик, крім того, допомагала Пластовому Музеєві та надсилала різні експонати.

Виховниця, пл.сен.Марія Логазі, може бути гордою, що так гарно виховала свій гурток і напевно всі вони будуть вірні Пластовій Ідеї та все будуть взірцем українських свідомих українок.

Батьки їх можуть бути гордими, що дали своїм дітям добре виховання.

пл.сен.Леонід Бачинський

Л И С Т У В А Н Н Я

Очі новачок засвітилися радісно, коли почули, що сестричка приготувала для них нову гру. Та коли почули, що треба писати,

а може ще й багато, відразу зникла охота й почулися змуджені зітхання, або голосні нарікання. Щоб показати новачкам, що писання не є тільки "конечним лихом", а власне може бути приємним і цікавим, спробуємо заохотити новачок до переписки з другим роєм, або новачкою-самітницею.

До кого будемо писати ? Може новачки мають товаришок з табору - якщо ні, то припилюймо щоб на слідуюче літо вони обмінялися адресами з дівчатками, які живуть в інших осередках. А може сестричка має приятельку, яка провадить рій в іншій місцевості ? Поцікавтеся, чи до Вас на імпрези часом не приїздить новачка-самітниця, яка буде радо листуватися із своїми ровесницями. Напишіть до сестрички, Референтки Новачок, або до "Готуйсь", а вони Вам подадуть адреси роїв та новачок, які бажають листуватися з іншими.

Коли писати ? Стараймося робити це послідовно, напр. в часі кожних третіх сходин місяця. Найкраще коли лист приходить на адресу сестрички й вона його перетримує аж до сходин, призначених на листування. Тоді його читають і відразу відписують - якщо на це нема змоги, то нехай новачки на карточці коротко запишуть про що хотіли б написати, а докладніше опишуть це аж на слідуючих сходинах. Найважливіше, щоб писати тоді, коли діти чимось зацікавлені - подією, яка недавно відбулася, чи плянами, і хочуть з кимось поділитися вражіннями.

Як писати ? - коротко, півсторінки для молодших, одна для старших, зовсім вистачає. Новачки, які ще не вміють писати, хай спершу диктують сестричці, а вона хай заохочує їх до самостійного писання. Наперед це буде тільки "Дорогі Ластівки" та підписи і "Готуйсь !" "Ваші Зозульки", а незабаром новачки наберуть охоти писати самостійно. Писання не повинно забирати більше ніж півгодини наших сходин. Постараймося, щоб усі новачки в тім брали участь. Хоч пише лист лиш одна, інші їй дещо пригадують, роблять рисунки, чи майструють щось, щоб долучити до листа.

Про що писати ?

В першому листі опишемо коротко членів нашого роя /або про 3-4 новачки в однім, про решту в слідуючому /опісля про це, як ми таборували літом, як провели інші вакації, наші осінні прогулянки, різного роду святкування, та участь роя в імпрезах гнізда чи станиці.

Опишемо, що робимо на сходинах - нову гру, предмети майстрування, наші пляни, що читаємо. Можемо писати листа на одну тему, або коротко згадати про кілька. Рівно ж не забуваймо поцікавитися тим, що роблять новачки, які пишуть до нас - при кінці листа добре поставити їм кілька запитів, або написати загадку, ану чи вгадають ? !

Листа новачки нехай ілюструють та прикрашують, варто теж часом долучувати дещо: листочки, чи мушельки з прогулянки, забавку чи прикрасу, яку ми виконали в часі майстрування на сходинах.

Коли бачимо, що новачкам листування нудиться, то перервім на деякий час. Потім стараймося їх знову тим зацікавити, напр. коли станеться якась подія, яку варто описати.

Сестричка Рута Галібей

